

Sigtuna kommun
sigtuna.kommun@sigtuna.se

Rektorn vid Ekillaskolan
per.junelind@sigtuna.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Ekillaskolan
i Sigtuna kommun

Tillsyn av Ekillaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sigtuna kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ekillaskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 november 2013.

Fakta om skolan

Ekillaskolan är en kommunal skola i kommundelen Märsta i Sigtuna kommun. Verksamheten omfattar grundskola för årskurserna 7-9. Vid tidpunkten för tillsynen hade Ekillaskolan 460 elever. Skolan har tidigare tagit emot nyanlända elever i en förberedelseklass men har från läsårets början inkluderat dessa elever i ordinarie klass. Skolans ledning består av en rektor som tillsammans med skolans fem arbetslagsledare bildar skolans ledningsgrupp.

Kunskapsresultat

Av Skolverkets nationella statistik för läsåret 2012/13 framgår att 55 procent av eleverna i årskurs 9 nådde målen i alla ämnen jämfört med det genomsnittliga värdet i riket som var 77 procent samma år. Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 var vid samma tidpunkt 180 jämfört med det genomsnittliga värdet i riket som var 213 procent samma år. Läsåret 2012/13 var 63 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till yrkesprogram och knappt 60 procent till högskoleförberedande program på gymnasiet. Detta kan jämföras med riket där 88 procent av eleverna var behöriga till yrkesprogram och 87 procent till högskoleförberedande program. Ekillaskolans meritvärden har sedan 2009 varierat mellan 183 och 200. Det senaste året har meritvärdet försämrats med 18 poäng.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen samlade bedömning är att verksamheten i Ekillaskolan har områden av central betydelse för måluppfyllelsen som måste förbättras.

Skolans systematiska kvalitetsarbete behöver utvecklas så att det stödjer arbetet för en ökad måluppfyllelse. Skolan måste skapa rutiner för att systematisk följa upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevernas lärande och utveckling. För att kunna följa upp måluppfyllelsen behöver skolan också få svar på vilka följder omorganiseringen av undervisningen får för elevernas lärande och utveckling. Skolinspektionen vill understryka att ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete är av särskild vikt för skolan med anledning av skolans låga kunskapsresultat.

En del i skolans systematiska kvalitetsarbete är planen mot kränkande behandling. Även här saknar skolan en uppföljning av vilken effekt de vidtagna åtgärderna för att förebygga och förhindra kränkande behandling har haft för elevernas trygghet. Skolinspektionen bedömer vidare att planen behöver utvecklas så att åtgärderna för att förebygga och förhindra kränkande behandling svarar mot de behov som skolan har innevarande läsår. Skolan måste också säkerställa att det finns fungerande rutiner för att anmäla upplevda fall av kränkande behandling till huvudmannen.

Skolan har fungerande rutiner för arbetet med särskilt stöd. Skolan behöver dock utveckla elevernas åtgärdsprogram så att de tydligt anger elevens behov och konkreta åtgärder för att tillgodose dessa behov. Det måste också tydligt framgå hur man ska följa upp och utvärdera de vidtagna åtgärderna. Detta för att öka elevernas måluppfyllelse och för att förbättra skolans kunskapsresultat.

Tillsynen visar också att skolan till viss del använder sig av lärare som inte har utbildning för den undervisning de bedriver.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på de brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevens måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sigtuna kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 februari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Sigtuna kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolans ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna och följs upp vid skolenheten.
- Se till att signaler om kränkande behandling anmäls till huvudmannen.
- Se till att de finns en plan mot kränkande behandling som anger de målriktade åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Motivering**Ordningsregler**

Enligt skollagen ska det för varje skolenhet finnas ordningsregler som ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp.

Av intervju med rektorn och elever framgår att skolan har ordningsregler men att dessa inte reviderats eller utarbetats under medverkan av de elever som under innevarande läsår befinner sig på skolan. Både elever och rektorn uppger dock att reglerna nu ska ses över i klassråd och elevråd. En del av eleverna uttrycker i intervju att de inte riktigt känner till skolans ordningsregler. Rektorn uppger att han inte har velat omarbota ordningsreglerna tidigare men att han nu anser att dessa måste revideras.

Anmälan till huvudmannen

Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Rektorn uppger att skolans ledningsgrupp upplever att antalet kända kränkningar på skolan inte motsvarar verkligheten utan att det finns ett stort mörkertal. Dessutom uppger rektorn att skolans rutiner vad gäller anmälan av kränkande behandling till huvudmannen behöver förbättras. Rektorn uppger vidare att en del av problemet är att skolan använt sig av fel blanketter från huvudmannen. Eleverna anser att det är ganska lugnt på skolan men att det pågår kränkningar under ytan och framför allt på nätet som inte lärarna vet om.

Skolinspektionen bedömer att då skolan saknar tillförlitliga rutiner för att anmäla uppgivna fall av kränkande behandling till huvudmannen, finns det risk för att huvudmannen inte kan fullgöra sin utredningsplikt och vidta de nödvändiga åtgärder som krävs för att förhindra ytterligare kränkningar.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av dokumentgranskningen framgår att skolan har en plan mot kränkande behandling som benämns Ekillaskolans likabehandlingsplan. I den finns en kartläggning av skolans trygghet som baserar sig på kommunens brukarundersök-

ning. I brukarundersökningen har elever i årskurs 8 fått framföra synpunkter vad gäller trygghet och bemötande. Det framgår dock inte av planen vilket år brukarundersökningen genomförts. Rektorn, lärarna och elevhälsan uppger att skolans plan revideras varje år men att vare sig kartläggningen eller åtgärderna för att förebygga och förhindra kränkande behandling uppdaterats. Lärarna uppger att skolan inte genomfört någon egen enkät över elevernas trygghet på två år. Elevhälsan beskriver att skolans åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling är sådana åtgärder som skolan "av tradition" genomfört varje år under flera års tid. Eleverna uppger också att de inte är delaktiga i att ta fram skolans förebyggande åtgärder mot kränkande behandling. Av planen framgår inte heller hur de vidtagna åtgärderna under förra läsåret genomförts. Rektorn tillstår att skolan generellt är dålig på att följa upp vidtagna åtgärder och att detta är ett utvecklingsområde.

Skolinspektionen bedömer att de förebyggande åtgärder som skolan beslutat om inte baseras på skolans konstaterade behov för det innevarande läsåret. Åtgärderna har ingen koppling till en kartläggning av nuvarande elevers trygghet. För att skolan ska kunna bedriva ett målinriktat arbete mot kränkande behandling behöver skolan säkerställa att de åtgärder som skolan vidtar för att förebygga och förhindra kränkande behandling svarar mot de behov som skolan har innevarande läsåret.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

5 kap. 5 § och 6 kap. 6, 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Sigtuna kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att åtgärdsprogram beslutas av rektor eller den rektor delegerat uppgiften till och att det där anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Av dokumentgranskningen framgår att skolan använder sig av olika mallar för upprättandet av åtgärdsprogram. Skolan har använt sig dels av en gammal mall och dels av olika blanketter i skolans datoriserade bedömningssystem. I vissa åtgärdsprogram beskrivs vilka kunskapskrav som eleven uppnår men inte vilka kunskapskrav som eleven inte uppnår. Det framgår inte heller tydligt vilka elevens behov är och vilka insatser av särskilt stöd som skolan ska vidta för att eleven ska ges möjlighet att uppnå kunskapskraven. Kopplingen mellan åtgärder och kunskapskraven i ämnet/ämnena är inte heller tydligt. Av åtgärdsprogrammen framgår vidare inte hur, utan endast när uppföljning och utvärdering av vidtagna åtgärder ska göras. Vidare anges inte alltid vem som ansvarar för att ge stödet.

Skolinspektionen bedömer att eftersom elevens behov av särskilt stöd kopplat till kunskapskraven inte framgår av åtgärdsprogrammen riskerar eleven att inte få det särskilda stöd som eleven behöver. Skolinspektionen vill understryka att det är särskilt viktigt för skolan att ha väl fungerade åtgärdsprogram då skolans kunskapsresultat är låga. Mot bakgrund av att det inte heller framgår av åtgärdsprogrammen hur de ska följas upp finns det även en risk att åtgärderna inte utvärderas för att se om de haft avsedd effekt.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Sigtuna kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska rektor ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för

utbildningen i författningarna. Det systematiska kvalitetsarbetet ska även dokumenteras.

Av Skolinspektionens utredning framgår att skolan till viss del bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektorn och lärarna redogör för att man till exempel tittar på måluppfyllelsen i alla ämnen. Skolan har en verksamhetsplan som innehåller övergripande riktlinjer och specifika utvecklingsområden. Skolan har också upprättat en handlingsplan för hur måluppfyllelsen på skolan ska öka med anledning av de låga kunskapsresultaten i årskurs nio. Rektorn och lärarna beskriver att man utifrån måluppfyllelsen på skolan konstaterar utvecklingsområden. Att ta fram åtgärder för att genomföra skolans mål och visioner läggs enligt lärare och rektorn på arbetslagsledare och lärare i varje arbetslag. Skolans främsta utvecklingsområde vad gäller kvalitetsarbetet är enligt både rektorn och lärare att följa upp vidtagna åtgärder, arbetssätt och omorganiseringar. Det görs inte heller en analys av huruvida åtgärderna haft önskad effekt på måluppfyllelsen. I dagsläget görs nästan ingen uppföljning alls på skolan enligt rektorn. Rektorn uppger vidare att det saknas en skriftlig uppföljning av kunskapsresultaten och utvärdering av vidtagna åtgärder.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte systematiskt följer upp verksamheten. Skolan saknar rutiner för att följa upp hur arbetssätt, omorganiseringar och metoder i undervisningen påverkar elevernas lärande och utveckling. Skolan saknar därför en viktig del för att kunna utveckla utbildningen och förbättra skolans måluppfyllelse. Skolinspektionen bedömer också att det, mot ovanstående bakgrund, finns brister i skolans dokumentation av kvalitetsarbetet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2,8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Personalkompetens

Bedömning

Sigtuna kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering

Enligt skollagen får endast de lärare som är behöriga för viss undervisning bedriva undervisningen. För att vara behörig krävs att läraren genomgått den utbildning som krävs för att få behörighet.

Av Skolinspektionens utredning framgår att skolan har personal som saknar behörighetsgivande utbildning för den undervisning de bedriver. Detta gäller främst ämnesbehörighet i bland annat spanska, svenska som andra språk, engelska och samhällsorienterade ämnen. Rektorn är medveten om dessa brister. Rektorn uppger att han försökt förlägga tjänsterna så att det ska finnas behöriga lärare i samma ämnesblock som kan stötta de som saknar behörighet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att skolan inte endast använder lärare som är behöriga för den undervisning de bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 13-15, 17-19 §§ skollagen, Krav på legitimation från 1 december 2013

På Skolinspektionens vägnar

Kristina Dhenstrand
Beslutsfattare/Utreddare

Sara Rising
Föredragande/Utreddare

Bilaga:**Bilaga 1 Allmänt om tillsynen**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.